Тема: Логарифмик тигезләмәләр һәм тигезсезлекләр чишү юллары. БДИга әзерлек

Логарифмнар баскычы

Рефлексия.

Алтын киңәшләр.

Нәтиҗә ясау.

Мин моны булдырам!

Физкультминутка.

Имтиханда логарифмнар.

Рациональ юл эзлик.

Аңлатып чишик.

Гамәлләрне эшлик.

Отып калыйк.

Ләкин...

Логарифмнарның үзлекләре

$\log_a 1 = 0$ $\log_a a = 1$

$\log_a xy = \log_a x + \log_a y, x > 0, y > 0$

$\log_a \frac{x}{y} = \log_a x - \log_a y, x > 0, y > 0$

$\log_a x^p = p\log_a x, x > 0$

$\log_a b = \frac{\log_c b}{\log_c a}, b > 0, c > 0, a \neq 1, c \neq 1$

$\log_a b = \frac{1}{\log_b a}, b > 0, a \neq 1, b \neq 1$

$a^{\log_a b} = b$ (Төп логарифмик бердәйлек)

Логарифмик функциянең графигы

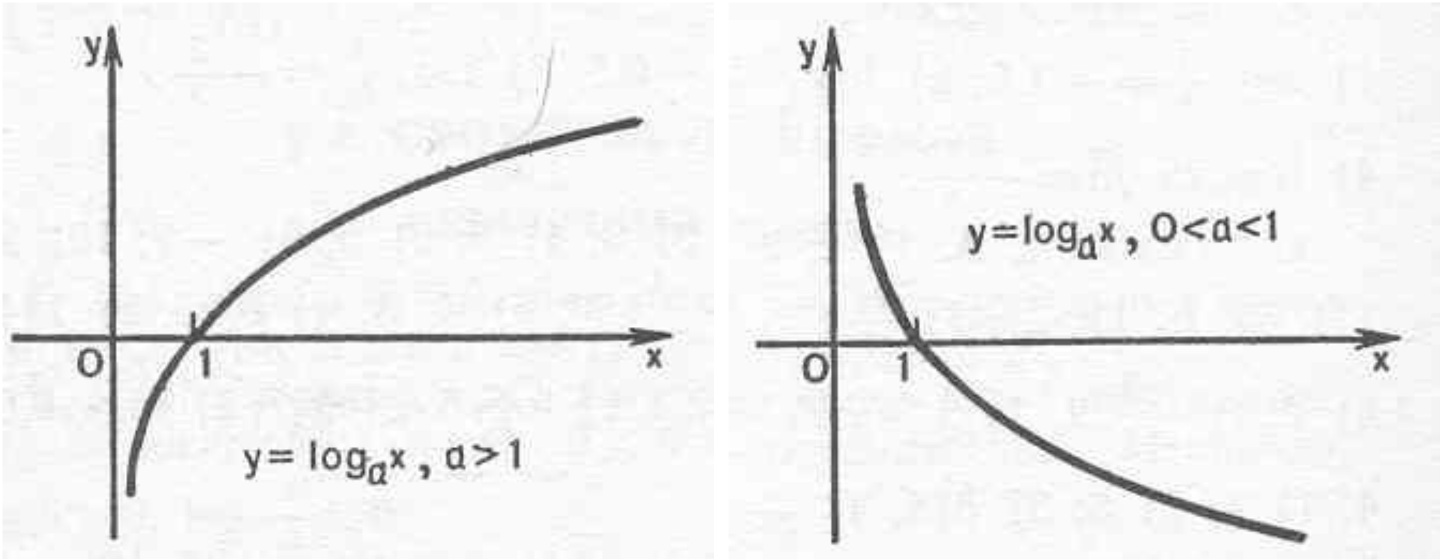

Гамәлләрне эшләгез:

1) $3^{2+\log_3 5}$

2) $5^{2-\log_5 10}$

3) $8^{2\log_8 5}-1$

4) $2\log_5 25+3\log_2 64$

5) $2\log_2 \frac{1}{4}-3\log_{\frac{1}{3}} 27$

6) $\log_3 \log_4 4$

1) 45
2) 2,5
3) 24
4) 22
5) 5
6) 0

Логарифмик тигезләмәләр чишү юллары

- Логарифмик тигезләмәләр
  - Логарифм билгеләмәсен кулланып
  - Потенцирлау
  - Төп логарфмик бердәйлекне кулланып
  - Логарифмлау
  - Яңа үзгәрешле кертү
  - Башка нигезгә күчү

1. Логарифм билгеләмәсен кулланып чишү

$$\log_2(5 - x) = 3.$$

Логарифм билгеләмәсе буенча

$$5 - x = 2^3,$$

$$5 - x = 8,$$

$$x = -3 .$$

Җавап: $x = -3$.

2. Потенцирлау алымы

$$\log_3(x + 1) + \log_3(x + 3) = 1.$$

Потенцирлыйбыз: $\log_3((x + 1)(x + 3)) = 1.$

Билгеләнү өлкәсен исәпкә алып система язабыз:

$$\begin{cases} (x+1)*(x+3)=3, \\ x+1>0, \\ x+3>0. \end{cases} \qquad \begin{cases} x^2+4x=0, \\ x>-1. \end{cases}$$

Моннан $x_1 = 0$, $x_2 = -4$. $x > -1$ булганга,

$x_2 = -4$ – чит тамыр.

Җавап: $x = 0$

3.Төп логарифмик бердәйлекне кулланып

$$\log_2(9 - 2x) = 10^{\lg(3-x)}$$

Билгеләнү өлкәсе:

$\begin{cases} 9 - 2^x > 0, \\ 3 - x > 0. \end{cases}$ $\begin{cases} 2^x < 9, \\ x < 3. \end{cases}$ Моннан $x < 3.$

Тигезләмәнең уң кисәге өчен логарифмик бердәйлекне кулланабыз:

$\log_2(9 - 2^x) = 3 - x$, $9 - 2^x = 2^{3-x}$,

$2^{2x} - 9 \cdot 2^x + 8 = 0$, моннан $2^x = 1, x_1 = 0$ һәм

$2^x = 8, x_2 = 3.$ $x < 3$булганга, $x_2 = 3$ – чит тамыр.

Җавап: $x = 0.$

4. Логарифмлау

$$x^{\lg x} = 10$$

Билгеләнү өлкәсе: $x > 0,\ x \neq 1.$

Тигезләмәнең ике кисәген дә нигезе 10 буенча логарифмлыйбыз :

$x^{\lg x} = 10$, $\lg x^{\lg x} = \lg 10,\quad \lg^2 x = 1,\quad \lg x = \pm 1,$

димәк $\lg x = 1,\ x_1 = 10;\quad \lg x = -1,\ x_2 = 0{,}1.$

Ике тамыр да билгеләнү өлкәсенә керә.

Җавап: $x_1 = 10,\ x_2 = 0{,}1.$

5. Яңа үзгәрешле кертү юлы белән.

$$2\log_4{}^2 x - 5\log_4 x + 3 = 0$$

Билгеләнү өлкәсе: $x > 0.$

Яңа үзгәрешле кертик: $\log_4 x = t.$

$2t^2 - 5t + 3 = 0,$ моннан $t_1 = 1, t_2 = 1{,}5.$

$\log_4 x = 1, \quad x = 4;$

$\log_4 x = 1{,}5, \quad x = 4^{1{,}5} = (2^2)^{1{,}5} = 2^3 = 8.$

Тигезләмәнең ике тамыры да билгеләнү өлкәсенә керә.

Җавап: 4; 8.

6. Яңа нигезгә күчү юлы белән.

$$\log_5(x-12)-\log_{0,2}(x+12)=2.$$

Билгеләнү өлкәсе $\begin{cases} x-12>0, \\ x+12>0. \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x>12, \\ x>-12. \end{cases} \Rightarrow x>12.$

Яңа нигезгә күчү формуласын кулланып язабыз:

$$\log_5(x-12)-\frac{\log_5(x+12)}{\log_5 0{,}2}=2,$$

$$\log_5(x-12)+\log_5(x+12)=2,$$

$$\log_5((x-12)(x+12))=2,$$

$$(x-12)(x+12)=25,$$

$$x^2-144=25,$$

$$x^2=144+25=169,$$

$$x_1=13, x_2=-13.$$

-13 саны билгеләнү өлкәсенә керми.

Җавап: x=13

Логарифмик тигезсезлекләр:

$$\begin{cases} \log_a f(x) < \log_a g(x), \\ a > 1; \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} g(x) > 0, \\ a > 1, \\ f(x) < g(x). \end{cases}$$

$$\begin{cases} \log_a f(x) < \log_a g(x), \\ 0 < a < 1; \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} f(x) > 0, \\ 0 < a < 1, \\ f(x) > g(x). \end{cases}$$

$$\log_{h(x)} f(x) < b$$

$$\log_{h(x)} f(x) < b \Leftrightarrow \begin{cases} \dfrac{f(x) - h^b(x)}{h(x) - 1} < 0, \\ f(x) > 0, \\ h(x) > 0. \end{cases}$$

$$\log_{h(x)} f(x) < \log_{h(x)} g(x)$$

$$\begin{cases} \dfrac{f(x)-g(x)}{h(x)-1} < 0, \\ f(x) > 0, \\ g(x) > 0, \\ h(x) > 0. \end{cases}$$

$$\log_{f(x)} h(x) < \log_{g(x)} h(x)$$

$$\begin{cases} \dfrac{(h(x)-1)*(g(x)-f(x))}{(f(x)-1)*(g(x)-1)} < 0, \\ f(x) > 0, \\ g(x) > 0, \\ h(x) > 0. \end{cases}$$

Имтиханда логарифмнар

B7,B11,B12,B15,C1,C3.

В 7

Иң гади логарифмик тигезләмәләр.

$$\log_4(x+3) = \log_4(4x-15)$$

$$\log_2(4-x) = 7$$

$$\log_{x-5} 49 = 2$$

$$\log_5(5-x) = 2\log_5 3$$

$$\log_2 2^{8x-4} = 4$$

$$3^{\log_9(5x-5)} = 5$$

B

1

1

Санлы , хәрефле логарифмик аңлатмаларның рәвешен үзгәртү.

$\log_4 8$

$\log_{0,25} 2$

$5^{\log_{25} 49}$

$64^{\log_8 \sqrt{3}}$

$8^{2\log_8 3}$

$5^{3+\log_5 2}$

$\log_{\frac{1}{13}} \sqrt{13}$

$7 * 5^{\log_5 2}$

$\frac{24}{3^{\log_3 2}}$

$6\log_7 \sqrt[3]{7}$

$\frac{\log_6 \sqrt{13}}{\log_6 13}$

$\frac{\log_7 13}{\log_{49} 13}$

$\log^2{}_7 \sqrt{49}$

$\log_5 9 * \log_3 25$

$\log_{0,8} 3 * \log_3 1{,}25$

$\log_4 \log_5 25$

$(1-\log_2 12) * (1-\log_6 12)$

$(\log_2 16) * (\log_6 36)$

$\log_5 60 - \log_5 12$

$\log_{0,3} 3 - \log_{0,3} 10$

$\frac{\log_3 25}{\log_3 5}$

$\frac{\log_3 18}{2+\log_3 2}$

$\log_3 8{,}1 + \log_3 10$

$\frac{9^{\log_5 50}}{9^{\log_5 2}}$

B12

Мәсьәләләр чишү

Емкость высоковольтного конденсатора в телевизоре $C = 5\cdot 10^{-6}$ Ф. Параллельно с конденсатором подключен резистор с сопротивлением $R = 4\cdot 10^{6}$ Ом. Во время работы телевизора напряжение на конденсаторе $U_0 = 12$ кВ. После выключения телевизора напряжение на конденсаторе убывает до значения U (кВ) за время, определяемое выражением $t = \alpha RC \log\left(\frac{U_0}{U}\right)$ (с), где $\alpha = 1{,}4$ — постоянная. Определите (в киловольтах), наибольшее возможное напряжение на конденсаторе, если после выключения телевизора прошло не менее 28 с?

Бирелә:

$R = 4 \cdot 10^6 \, Ом$

$U_0 = 12 Кб$

$C = 5 \cdot 10^{-6} Ф$

$\alpha = 1{,}4$

Табарга:

$t \geq 28$с булганда,

Umax =?

Чишү:

$$t = \alpha RC \log_2 \frac{U_0}{U}$$

$$t = 1{,}4 \cdot 4 \cdot 10^6 \cdot 5 \cdot 10^{-6} \log_2 \frac{12}{U}$$

$$\log_2 \frac{12}{U} \bullet 28 \geq 28,$$

$$\log_2 \frac{12}{U} \geq 1,$$

$$\frac{12}{U} \geq 2$$

$$U \leq 6.$$

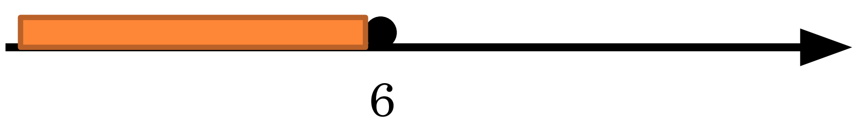

Жавап : 6

В 15. Бирелгән аралыкта функциянең иң зур (иң кечкенә) кыйммәтен табарга.

$$y = \ln(x^2 - 7x) \qquad x \in [7;14]$$

$$y = x^2 \ln x \qquad x \in [1;2]$$

С1. Логарифмик тигезләмәләр.

$$\log_{3-4x^2}(9-16x^4)=2+\frac{1}{\log_2(3-4x^2)}$$

$$\log_{\sin x}(\sqrt{3}\sin 2x+2\sin^2 x+1)=0$$

С3. Логарифмик тигезсезлекләр, логарифмик тигезсезлекләр кергән системалар.

$$\begin{cases} 25^{x^2-x} - 30 * 5^{x^2} + 5^{2x+3} \geq 0 \\ \log_{4x} 2x + \log_{2x^2} 4x^2 \leq 2,5 \end{cases}$$

$$\begin{cases} \frac{1}{4}\log_2(x-2) - \frac{1}{2} \leq \log_{\frac{1}{4}} \sqrt{x-5} \\ \frac{|x-5|-1}{2|x-6|-4} \leq 1 \end{cases}$$

Дәрес тәмам.

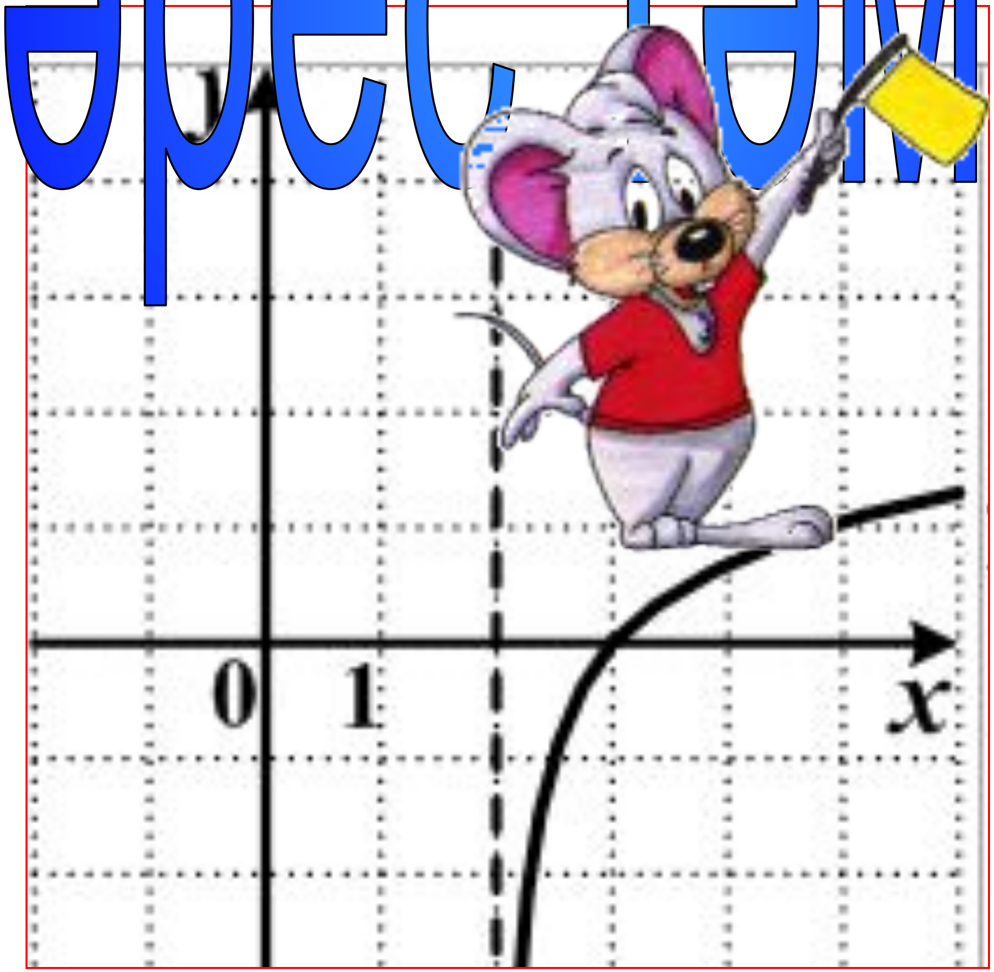

$y = \log_3(x-2)$